

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Energianeuvosto 4.3.2024

Neuvoston puheenjohtajavaltio Belgia on kutsunut energiasta vastaavat ministerit puheenjohtajakautensa ensimmäiseen energianeuvostoon Brysseliin 4.3.2024. Suomea kokouksessa edustaa pysyvän edustajan sijainen Tuuli-Maaria Aalto.

Energianeuvostossa ministereiden on tarkoitus saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys Euroopan komission 27.2. antamasta ehdotuksesta neuvoston suositukseksi koordinoitujen kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteiden jatkamiseksi. Suomi suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen neuvoston suositukseksi.

Ministereiden on tarkoitus käydä myös keskustelua toimitusvarmuudesta ja valmistautumisesta ensi talveen 2024 – 2025. Lisäksi ministerit keskustelevat joustavuudesta energiasiirtymän keskeisenä työkaluna.

Muissa asioissa Euroopan komissio tiedottaa jäsenmaiden edistymisestä vuodelle 2030 asetettujen ympäristö-, ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamisesta. Mahdollisesti kuullaan myös päivitystä Ukrainan energiatilanteesta.

Ministerien työlounaan aiheena on aurinkoenergian tulevaisuus Euroopassa.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

a) Muut kuin lainsäädäntöasiat

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Toimitusvarmuus ja valmistautuminen ensi talveen 2024–2025: tilannekatsaus

Keskustelu

s. 3

Komission ehdotus neuvoston suositukseksi koordinoitujen kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteiden jatkamiseksi

Poliittinen yhteisymmärrys

s. 6

Joustavuus energiasiirtymän keskeisenä työkaluna

Keskustelu

s. 11

Muut asiat

a) Tilannekatsaus jäsenmaiden edistymisestä vuodelle 2030 asetettujen ympäristö-, ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamisessa
Komission tiedotusasia

b) (mahd.) Ukrainan energiatilanne

Energianeuvosto 4.3.; Toimitusvarmuus ja valmistautuminen ensi talveen 2024–2025: tilannekatsaus, keskustelu

Kokous

Energianeuvosto, 4.3.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Energiaministereiden on tarkoitus käydä energianeuvostossa keskustelu energian toimitusvarmuudesta ja tulevaan talvikauteen 2024-2025 varautumisesta. Puheenjohtajamaa Belgia on laatinut keskustelun pohjaksi lyhyen taustan.

Venäjän hyökkäyssodan vuoksi EU:ssa annettiin 2022 runsaasti uusia toimenpide-ehdotuksia ja uutta lainsäädäntöä kaasun ja sähkön toimitusvarmuuden ja hintavaikutusten vuoksi mm. kaasuväyryyksiin, kaasun käytön vähentämiseen, kaasun yhteishankintoihin, uusiin solidaarisuustoimiin ja markkinakorjausmekanismiin liittyen.

Suomen kanta

Suomi pitää hyvänä, että EU:ssa annettiin kriisitilanteessa uutta lainsäädäntöä ja uusia toimenpide-ehdotuksia poikkeuksellisen kaasu- ja sähkötilanteen ratkaisemiseksi ja ongelmien eskaloitumisen estämiseksi. Vaikka voidaankin arvioida, että lisätoimet onnistuivat hyvin tehtävässään, ei kaasun saatavuuteen ja hintaheilahteluihin liittyvät riskit ole vielä poistuneet. Komissio on arvioinut, että kaasun toimitusvarmuustilanne on edelleen epävarma tulevalla talvikaudella. Näitä määräaikaista toimia onkin syytä jatkaa niin kauan kuin energiatilanne sitä vaatii.

Suomi kuitenkin pitää tärkeänä, että määräaikaaisesti kriisitilanteeseen laadittuja toimia ei tuoda pysyvään lainsäädäntöön sellaisenaan, ilman vaikutustenarvioiteja ja kunnollista

keskustelua neuvostossa. Suomi peräänkuuluttaakin kaasun toimitusvarmuutta koskevan kokonaisuuden uudelleenarviointia kuitenkin siten, että se tehdään normaalilla lainsäädäntömenettelyllä tarpeen niin vaatiessa. Kaasun toimitusvarmuusasetusta (2017/1938) muutettiin juuri kaasun sisämarkkina-asetuksen yhteydessä laajentamalla solidaarisuusvelvoitteista jäsenmaiden välillä.

Kaasun kulutus väheni merkittävästi kriisin aikana, osin hintaperusteisesti. Kaasun käytön voidaan arvioida kuitenkin kasvavan lähemmäs hintakriisin edeltävää tasoa. Kriisin aikana Suomi pitää perusteltuna, että EU jatkaa koordinoitujen kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteitä.

Pääasiallinen sisältö

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan aiheuttaman energiakriisin ratkaisemiseksi EU ja sen jäsenvaltiot ovat toteuttaneet lukuisia toimenpiteitä, kuten REPowerEU -suunnitelman venäläisten fossiilisten polttoaineiden käytöstä poistamiseksi vuoteen 2030 mennessä, energian säästämiseksi, energialähteiden monipuolistamiseksi ja puhtaan energian tuotannon nopeuttamiseksi. Lisäksi turvallisuusongelmien ja markkinoiden epävakauden vuoksi annettiin useita kiireellisiä asetuksia.

Joitakin näistä asetuksista ei jatkettu tai niiden voimassaolo päättyy vuoden 2025 loppuun mennessä. Joitakin toimenpiteitä sisällytetään vety - ja kaasupakettiin, jonka on määrä tulla voimaan vuonna 2024. Tässä yhteydessä monet jäsenvaltiot ovat vaatineet lainsäädännön tarkistamista toimitusvarmuuteen liittyvän arkkitehtuurimme vahvistamiseksi pitkällä aikavälillä, jotta voidaan ottaa huomioon energiakriisin viimeaikainen kehitys ja siitä saadut kokemukset.

Puheenjohtajavaltio katsoo, että EU:n ja jäsenvaltioiden yhteisiä ponnisteluja on jatkettava. EU:n eri kehityssuuntien ja geopoliittisen tilanteen huomioon ottaminen, varautumisen vahvistaminen ja toimitusvarmuus ovat erittäin tärkeitä tulevana talvena.

Komissio on arvioinut, että globaalit kaasumarkkinat ovat edelleen hyvin tiukat, ja markkinatasapainon odotetaan pysyvän epävakaana lähitulevaisuudessa. Tilanne vaikuttaa kielteisesti kaasun hintoihin, jotka ovat kesän 2022 huipputasoa alhaisemmat mutta yli kaksi kertaa korkeammat kuin ennen kriisiä. Monet riskit voivat toteutuessaan ruokkia niukkuuden pelkoa, joka markkinoiden tiukkuudesta johtuvan haurauden vuoksi voi aiheuttaa suuria reaktioita, joilla on vakavia vaikutuksia hintoihin. Näihin riskeihin kuuluu mm. aasian LNG-kysynnän elpyminen, mikä vähentää kaasun saatavuutta maailmanlaajuisilla kaasumarkkinoilla, kylmä talvi, joka voi lisätä kaasun kysyntää jopa 30bcm, äärimmäiset sääolot, jotka voivat vaikuttaa vesivoiman varastointiin ja ydinvoiman tuotantoon alhaisen vedenkorkeuden vuoksi, ja tästä seuraava kaasukäyttöisen sähköntuotannon kysynnän kasvu, lisää häiriöitä elintärkeissä infrastruktuureissa, kuten Balticconnectorissa ja geopoliittisen ympäristön ja uhkamaisemien huonontuminen tuotantoalueilla, esimerkiksi Lähi-idän kriisin vuoksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Energia- ja EURATOM –jaosto 27.2.2024 (kirjallinen menettely)
EU-ministerivaliokunta 1.3.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 1.3.2024 (kirjallinen menettely)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan keskusteluasiakirja 6564/24 LIMITE ”Security of supply and preparing for winter 2024-2025: state of play”

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Maria Kekki (TEM), p. 0295 047 108
Hallitusneuvos Arto Rajala (TEM), p. 0295 064 828

VAHVA-tunnus

EU/80/2024
Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/80/2024-TEM-13

Johansson Elina

27.2.2024

Energianeuvosto 4.3.; Komission ehdotus neuvoston suositukseksi koordinoitujen kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteiden jatkamiseksi, poliittinen yhteisymmärrys

Kokous

Energianeuvosto 4.3.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Hätätila-artiklan (SEUT 122) nojalla elokuussa 2022 annettiin määräaikainen neuvoston asetus koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EU) 2022/1369. Asetuksen voimassaoloa jatkettiin maaliskuussa 2023 vuodelle 31.3.2024 saakka neuvoston asetuksella (EU) 2023/706.

Euroopan komissio antoi 27.2.2024 raporttinsa COM (2024) 88, jossa arvioitiin maaliskuun 2024 loppuun voimassa olevaa asetusta (EU) 2023/706. Samalla komissio antoi ehdotuksen neuvoston suositukseksi koordinoitujen kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteiden jatkamiseksi COM (2024) 101 final, koska oikeudellisesti sitovalle asetukselle ei ole enää tarvetta.

Komission ehdotus neuvoston suositukseksi esiteltiin energiatyöryhmässä 27.2.2024. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus kommentoida ehdotusta kirjallisesti ja puheenjohtajavaltio Belgia on ilmoittanut laativansa tarvittaessa REV1-kompromissitekstin Coreper I -kokoukseen 1.3.2024. Energianeuvostossa on tarkoitus saavuttaa neuvoston suosituksesta poliittinen yhteisymmärrys.

Suomen kanta

Suomi suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen neuvoston suositukseksi koordinoitujen kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteiden jatkamiseksi.

Asetuksesta laaditun U-kirjelmän (U 114/2022) mukaan Suomi suhtautui myönteisesti komission ehdotukseen energiaturvallisuuden edistämiseksi. Suomi piti tarpeellisena, että kaasun toimitusvarmuusongelmiin talvikaudella 2022 – 2023 varaudutaan kattavasti niin kansallisen kuin EU-tason toimenpiteiden avulla.

Komission ehdotuksesta jatkaa asetuksen voimassaoloa vuodella laadittiin U-jatkokirje (UJ 39/2022vp), ja Suomi hyväksyi ehdotetun asetuksen voimassaolon jatkamisen 12 kuukaudella.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotus neuvoston suositukseksi koordinoitujen kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteiden jatkamiseksi COM (2024) 101 final

Asetuksen (EU) 2022/1369 antamisen jälkeen EU on jo vähentänyt vapaaehtoisin toimin kaasun kysyntää 18 % (noin 101 bcm) elokuun 2022 ja joulukuun 2023 välisenä aikana.

Tilanne globaaleilla kaasumarkkinoilla on kuitenkin edelleen kireä ja tilanteen pysyvän sellaisena vielä toistaiseksi, erityisesti johtuen nestemäisen maakaasun (LNG) uuden kapasiteetin niukkuudesta. Muita riskejä komission mukaan ovat geopoliittisten uhkien paheneminen, mahdollinen nesteytetyn maakaasun kysynnän elpyminen Aasiassa heikentäen kaasun saatavuutta maailmanmarkkinoilla sekä sääolosuhteisiin liittyvät riskit, jotka voivat vaikuttaa vesivoiman varastointiin ja ydinvoiman tuotantoon johtaen lisääntyneeseen kaasun käyttöön. Komissio perustelee ehdotustaan sillä, että jäsenvaltioiden on edelleen oltava varautuneita mahdollisuus vakaviin kaasun toimitushäiriöihin ja tämä tulee tehdä koordinoitusti sekä solidaarisuuden hengessä. Lukuisista tehdyistä toimenpiteistä huolimatta energian saatavuuteen liittyy edelleen vakavia vaikeuksia, joilla voi olla vaikutuksia energian toimitusvarmuuteen.

Komission raportti COM (2024) 88 sisältää useita skenaarioita, jotka korostavat tarvetta jatkuvaa tarvetta vähentää kaasun kysyntää varastojen täyttöasteen varmistamiseksi sekä kaasun toimitusvarmuuden varmistamiseksi. Yksi keskeinen skenaario on varautuminen mahdolliseen täydelliseen venäläisen kaasun toimituskatkoon mm. nykyisen Ukrainan kauttakulkusopimuksen tullessa päätökseen 31.12.2024.

Komissio toteaa, että sen varmistamiseksi, että EU on varautunut talvikauteen 2024–2025 ja että jäsenvaltiot noudattavat niille asetettua 90 prosentin varastointitavoitetta 1.11.2024 alkaen, riittävän kaasuväestön huolellinen varmistaminen on edelleen keskeistä. Edellisillä talvikausilla kaasun kysynnän vähentäminen on ollut välttämätöntä riittävän varastointitason säilyttämiseksi talvikausien lopulla ja tarvittavan joustavuuden takaamiseksi kesällä, jotta 90 %:n varastointitavoite voidaan saavuttaa.

Tältä pohjalta komissio ehdottaa neuvoston suositusta koordinoitujen kysynnän vähentämistoimenpiteiden jatkamisesta, jossa suositellaan, että jäsenvaltiot jatkavat kaasun kysyntänsä vähentämistä 11.10.2025 saakka 15 prosentilla verrattuna viitejaksoon 1. huhtikuuta 2017–31. maaliskuuta 2022. Komissio on analyysissään päättänyt siihen, ettei oikeudellisesti sitovaa asetusta enää kuitenkaan tarvita vaan se pitää suositusta riittävänä instrumenttina.

Määräaikainen neuvoston asetus koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EU) 2022/1369

Euroopan komissio antoi 20.7.2022 talvivarautumispaketin, joka koostui tiedonannosta, säädösehdotuksesta (KOM (2022)361/2 lopullinen) sekä kaasun vähentämisuunnitelmasta tavoitteena varautua mahdollisiin kaasun toimituksen lähähäiriöihin ja jopa toimitusten täydelliseen katkaisuun Venäjältä. Asetusehdotuksen tavoitteena oli vähentää kaasun käyttöä kaikissa jäsenvaltioissa koordinoitusti kahtena seuraavana talvena. Kaasun vähentämisuunnitelmassa puolestaan yksilöitiin keinoja kaasun korvaamiseksi muilla polttoaineilla sekä toimia energian säästämiseksi kaikilla sektoreilla.

Asetuksen mukaan jäsenvaltioiden oli toteutettava vapaaehtoiset kaasun kulutuksen vähentämistoimet 1.8.2022-31.3.2023 välisenä aikana. Kulutuksen vähentymä laskettiin vuosien 2017–2022 talvikauden kulutuksesta ajalta 1.8.–31.3. Kulutusta on vähennettävä vapaaehtoisen kriteeristön mukaisesti 15 prosenttia. 15 % vähentämisvelvoite perustuu energiasolidaarisuuden periaatteelle ja kaikilta jäsenvaltioilta vaaditaan samat vapaaehtoiset ja pakolliset kaasun vähentämistoimet olosuhteista riippumatta. Jäsenvaltion saavat vapaasti valita toimenpiteet, joita ne soveltavat kulutuksen vähentämiseksi. Komissio valvoo kulutuksen vähennyksiä tarkasti. Asetuksen mukaan kulutuksen vähentämistoimien on oltava markkinapohjaisia. Ne eivät saa vääristää kilpailua ja niiden on varmistettava suojattujen asiakkaiden katkeamaton kaasuntoimitus. Jäsenvaltion on kohdistettava toimet ensisijaisesti ei-suojattuihin asiakkaisiin, huomioitava toimien taloudelliset vaikutukset, rajoitustoimien pitkäaikaiset vaikutukset teollisuuslaitoksiin sekä muut negatiiviset vaikutukset. Lisäksi asetuksen mukaan komissio voi julistaa unionin tason hälytystilan kaasun saannin keskeytysten tai poikkeuksellisen korkean kulutuksen johdosta. Tällöin jäsenvaltioiden vapaaehtoiset toimet katsotaan riittämättömiksi ja siirrytään pakollisiin kulutuksen vähentämistöimiin. Tällöin vapaaehtoisesta kulutuksen vähentämistavoitteesta tulisi sitova. Alkuperäisen asetuksen mukaan komissio voi ehdottaa neuvostolle asetuksen voimassaolon jatkamista. Asetus oli voimassa 31.3.2023 asti.

Neuvoston asetus (EU) 2023/706 asetuksen (EU) 2022/1369 muuttamisesta kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteille vahvistetun kysynnän vähentämiskauden pidentämiseksi ja niiden täytäntöönpanoa koskevan raportoinnin ja seurannan tehostamiseksi

Komissio ehdotti 20.3.2023 antamassaan asetusehdotuksessa (KOM (2023) 174 lopullinen) kaasun käytön vähentämisasetuksen voimaantulon ja soveltamisen jatkamista 12 kuukaudella 1.4.2023 -31.3.2024. Komissio perusteli asetuksen voimassaolon jatkamisen tarvetta sillä, että kaasun toimitusvarmuustilanne oli edelleen epävarma tulevalla (2023-2024) talvikaudella. Vaikka tuolloin EU:ssa kaasunkulutus oli vähentynyt 19% ja kaasuvaramat olivat edelleen 61% täynnä (vuodenaikaan nähden poikkeuksellisen hyvällä tasolla), komission näkemyksen mukaan voivat kylmät kelit, maailmanmarkkinatilanteen muuttuminen tai haasteet muussa energiantuotannossa muuttaa tilannetta nopeasti.

Komissio ehdotti samalla 15% vapaaehtoisen kaasunvähentämisvelvoitteen laskentaperusteen vertailukauteen (1.8.2017-31.3.2022) vähäistä muutosta, hätätilanteessa kaasun pakollisen vähentämisvelvoitteen jatkamista vuodella, raportoinnin kiristämistä tehtäväksi kuukausittain (alkuperäisessä asetuksessa kahden kuukauden välein) sekä komission tarkastelulausekkeen jatkamista myös 31.3.2024 asti.

Neuvoston asetus (EU) 2023/706 asetuksen (EU) 2022/1369 muuttamisesta kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteille vahvistetun kysynnän vähentämiskauden pidentämiseksi ja niiden täytäntöönpanoa koskevan raportoinnin ja seurannan tehostamiseksi tuli voimaan 1.4.2023.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission suosituksen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 194 artikla 2 kohta ja SEUT-sopimuksen 292 artikla.

Neuvoston suositus ei ole oikeudellisesti sitova. SEUT-sopimuksen 292 artikla antaa oikeusperustan neuvostolle antaa suosituksia komission ehdotuksen perusteella. Jäsenvaltiot päättävät kansallisten olosuhteidensa perusteella, kuinka ne panevat neuvoston suosituksen täytäntöön.

Energia-alalla toimivalta on jaettu SEUT-sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan (i) alakohdan mukaisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Energia- ja EURATOM –jaosto 27.2.2024 (kirjallinen menettely)
EU-ministerivaliokunta 1.3.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 1.3.2024 (kirjallinen menettely)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston suositus ei ole oikeudellisesti sitova.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission ehdotus neuvoston suositukseksi koordinoitujen kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteiden jatkamiseksi COM (2024) 101 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Elina Johansson, TEM, 02950 47327

Neuvotteleva virkamies Maria Kekki, TEM, 02950 47108

VAHVA-tunnus

EU/80/2024

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/80/2024-TEM-12

Kuuva Petteri

27.2.2024

Energianeuvosto 4.3.; Joustavuus energiasiirtymän keskeisenä työkaluna, keskustelu

Kokous

Energianeuvosto 4.3.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Energianeuvostossa on tarkoitus käydä keskustelua joustavuudesta energiasiirtymän keskeisenä työkaluna. Taustaksi on saatu puheenjohtajan keskusteluasiakirja.

Suomen kanta

Suomi suhtautuu myönteisesti tavoitteeseen, että kuluttajat voisivat osallistua aktiivisesti sähkömarkkinoille esimerkiksi sähköä jakamalla ja tarjoamalla joustavuuttaan markkinoille.

Suomi suhtautuu myönteisesti joustoratkaisujen edistämiseen, joilla voidaan tukea uusiutuvan energian tuotannon nopeutettua käyttöönottoa. Suomi pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot voivat kansallisista lähtökohdista arvioida jouston investointitarpeet ja tukimuodot investointitarpeiden täyttämiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että joustotarpeen kattamisessa voidaan hyödyntää kaikkia joustoon kykeneviä teknologioita niiden päästöt huomioiden.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajamaan tausta-asiakirjassa kuvataan sähkömarkkinoiden jouston tarpeen lisääntymistä, tarvittavia joustoja sekä kannustimia joustojen lisäämiseksi. EU:n energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto ACER on arvioinut, että sähkömarkkinoiden jouston tarve yli kaksinkertaistuu vuoteen 2030 mennessä. Uusi sähkömarkkinamalli

(EMD = *Electricity Market Design*) edellyttää, että jäsenvaltiot arvioivat jouston tarpeen kansallisella tasolla. Jäsenvaltioiden on myös kannustettava joustopalvelujen tuottamiseen ja niistä on maksettava riittävästi.

Joustoilla tarkoitetaan sähköjärjestelmän kykyä tasapainottaa vaihteleva sähkön tuotanto ja kulutus. Joustoa tarvitaan päivän sisäisesti päivä/yö-vaihteluun, viikon sisäisesti tuulivoiman vaihteluun ja vuodenaikojen välillä vuodenaikojen sään vaihteluun. Joustoa on saatavissa sähkö- ja lämpöjärjestelmien varastoista. Sähkövarastot voivat olla sähkökemiallisia, kemiallisia, neste-mekaanisia ja lämpövarastoja. Lämpövarastot ovat edullinen ja teknologisesti kypsä keino ylijäämälämmön varastoimiseen teollisuudessa. Energiavarastoja on täydennettävä muilla instrumenteilla. Puhtaan säädettävän tuotantokapasiteetin lisääminen auttaa haasteisiin, jotka johtuvat suuren kokoluokan fossiilisen sähköntuotannon sulkemisesta. Sähkön siirtoverkkojen resilienssiä on parannettava siirtokapasiteettia lisäämällä ja rajayhdysjohtoja lisäämällä. Kotitalouksien kysyntäjouston potentiaalia voidaan vapauttaa ns. plug-and-play hallintaratkaisulla. Teollinen tuotanto voi toimia virtuaalisena varastona lisäämällä tai vähentämällä kulutusta energian hinnan mukaan. Kulutusjouston lisääminen voi merkitä teollisuudessa myös investointeja sähköistymiseen, prosesseihin tai varastojen kasvattamiseen.

Politiikkatoimia on kehitettävä uusiutuvan energian ja verkkoinfrastruktuurin edistämiseksi ja markkinarakenteita energia- ja lämpövarastojen edistämiseksi. Verkkoliitännöiden, uusiutuvien energialähteiden ja syvälämpökaivojen lupaprosesseja on sujuvoitettava jouston lisäämiseksi. Uusi sähkömarkkinamalli sisältää keinoja ei-fossiilisen jouston lisäämiseksi. Näitä ovat jouston tarpeen arviointi ja mahdollisuus tukijärjestelmiin.

Jäsenvaltiot voivat jo tällä hetkellä edistää ei-fossiilisia joustoja kapasiteettimekanismeilla (CRMs = *Capacity Remuneration Mechanisms*), mutta ACERin mukaan tällaiset mekanismit edustavat vain pientä (<10 %) osaa kokonaiskapasiteetista. EMD:ssä tunnistetaan nimenomainen mahdollisuus tukea ei-fossiilista joustoteknologiaa. Myös verkkotariffeilla ja uusilla rajayhdysjohtoilla on keskeinen rooli ei-fossiilisen jouston kehittämisessä.

Kotitalouksien kulutusjoustoja voitaisiin kehittää edelleen hintasignaaleja kehittämällä. ACERin mukaan energialaskun energiakomponentti on vain 54 %. Muut komponentit sisältävät veroja ja maksuja sekä siirto- ja jakeluverkon tariffit. Tämä johtaa energialaskujen eroon alueiden välillä, mutta vaikuttaa myös joustavuuden kannusteisiin.

Kuluttajat ja energiayhteisöt tarvitsevat oikeita työkaluja kulutusjoustoan. Näitä ovat älykkäät mittarit reaaliaikaiseen seurantaan, hyvin eristettyjen kotien lämmityksen jousto, dynaamiset sähkösopimukset, asianmukainen kuluttajansuoja ja sähköautojen akkujen hyödyntäminen. Esimerkiksi sähköautojen akut kykenevät varastoimaan kotitalouden usean vuorokauden sähkönkäytön ja se edustaa siksi valtavaa joustopotentiaalia.

Nykyinen sääntely mahdollistaa jo säännöksiä joustojen edistämiseksi, kuten älymittarit, kulutusjouston osallistuminen markkinoille joko suoraan tai aggregoinnin kautta, aktiivisten kuluttajien energiayhteisöt ja järjestelmäoperaattoreiden joustopalvelujen hankinnan. Tämän vuoksi vuoden 2019 puhtaan energian paketin implementoinnin viivästyminen on yksi esteistä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Energia- ja EURATOM –jaosto 27.2.2024 (kirjallinen menettely)
EU-ministerivaliokunta 1.3.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 1.3.2024 (kirjallinen menettely)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan keskusteluasiakirja 6567/24 LIMITE ”Flexibility, as an essential tool to achieve the energy transition”

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Petteri Kuuva, TEM/EOS, petteri.kuuva@gov.fi, p. +358 295 064 819

VAHVA-tunnus

EU/80/2024
Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet